OPPVEKSTPLAN
FOR BARNEHAGE OG SKOLE
I FARSUND

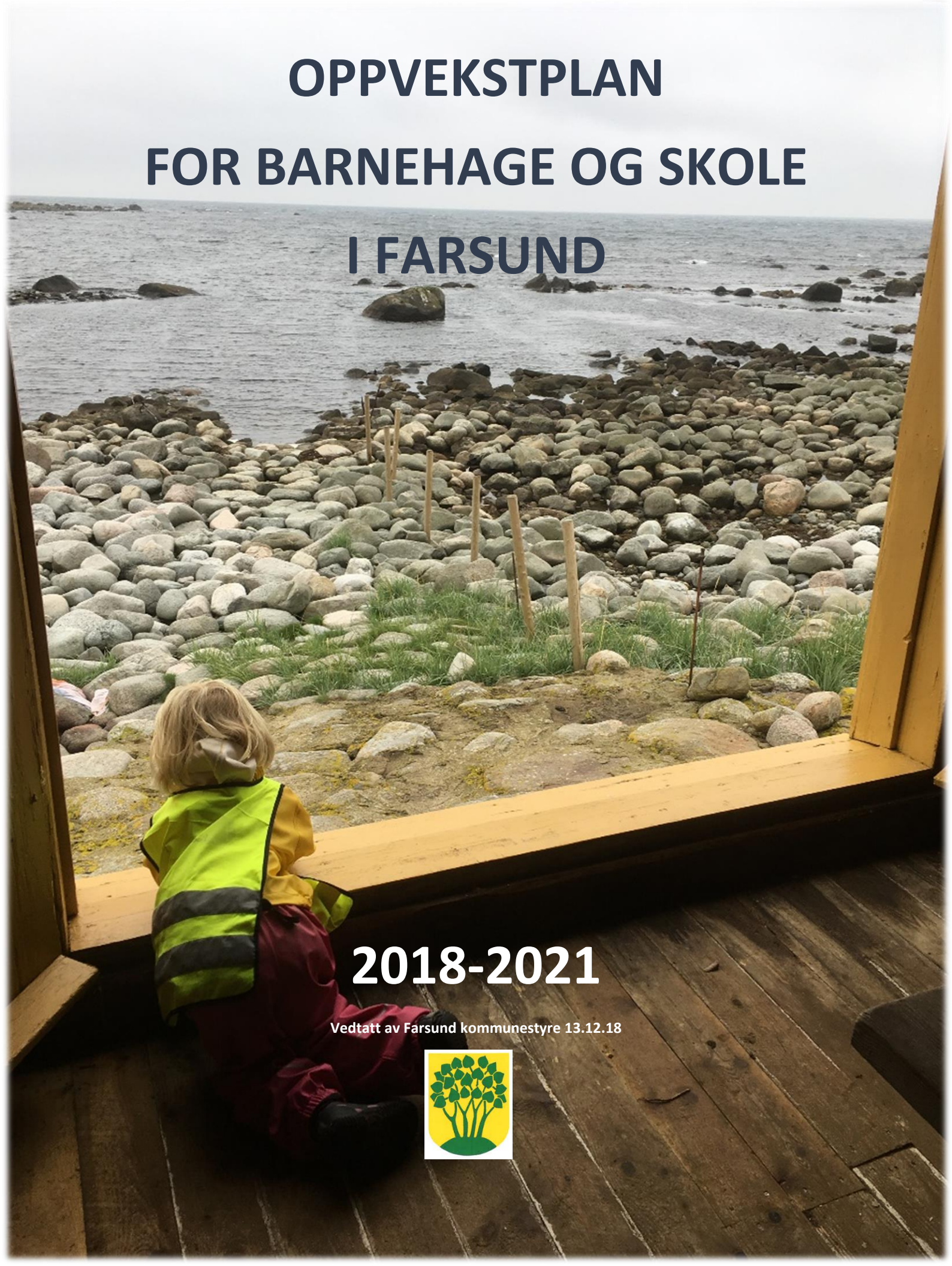

2018-2021

Vedtatt av Farsund kommunestyre 13.12.18

INNHOLD

Innledning 3
Bakgrunn og hensikt 3
Rammer 3
Fra Oppvekstplan Lister 2020 4
Visjon for barnehager og skoler i Farsund 4
Satsingsområder 5
Satsingsområde 1: Læringsmiljø 5
Delområde 1. 1: Inkludering. Styrke arbeidet mot krenkende adferd og mobbing 5
Delområde 1.2: Den autoritative voksne og klasseledelse 6
Delområde 1.3: Relasjonskompetanse 6
Delområde 1.4: Sosial kompetanse 6
Delområde 1.5: Livsmestring og folkehelse 7
Satsingsområde 2: Ledelse 8
Delområde 2.1: Lederutvikling 8
Delområde 2.2: Tett oppfølging 8
Satsingsområde 3: Grunnleggende ferdigheter 9
Delområde 3.1: Lesing/språk 9
Delområde 3.2: Regning og realfag 10
Delområde 3.3: Digitale ferdigheter 10
Satsingsområde 4: Samarbeid 11
Delområde 4.1: Viktige overganger i barnets utdanningsløp 11
Delområde 4.2: Foreldresamarbeid 11
Delområde 4.3: Tverrfaglig samarbeid 12
Implementering og evaluering 13
Videre utviklingsarbeid: 13

1. INNLEDNING

BAKGRUNN OG HENSIKT

Planen er utarbeidet med bakgrunn i regionplan Agder 2020 og oppvekstplan Lister 2020. Planen skal bidra til å heve kvaliteten i barnehage og skole, rekruttere søkere til stillinger, samt øke kompetansen til ansatte.

Hensikten med oppvekstplanen er å legge til rette for et sammenhengende utviklingsløp som fremmer trivsel, helse, faglig, personlig og sosial utvikling for barn og unge.

I kommuneplanens samfunnsdel 2018-2030 er et av hovedmålene at Farsund skal være en kommune i vekst med gode levekår, trygge oppvekstvilkår, mangfold og god livskvalitet for alle. Strategier i oppvekstplanen skal bygge opp om dette.

Å utdanne for livet og utvikle kompetanse for samfunnet er et viktig utviklingsområde i denne strategiplanen. Det handler om å kunne lære å lære, i det det er mer usikkert hvilke kompetanser barn og unge i dag trenger i fremtiden. Barnehagen og skolens samfunnsmandat står sentralt i oppvekstplanen og verdigrunnlaget. Foreldre er sammen med barnehagen og skolen den viktigste bidragsyteren i barns utviklings - og læringsarbeid.

RAMMER

«Alle handlinger og avgjørelser som berører barnet, skal ha barnets beste som grunnleggende hensyn». Jf. Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen art 3 nr.1

Flere av områdene og temaene som Oppvekstplanen behandler er regulert gjennom lovverk, sentrale rammeverk og veiledere. Det overordnede lovverk for barns oppvekst i Norge er FNs konvensjon om barns rettigheter som Norge forpliktet seg til å følge i 1991.

Planen bygger videre blant annet på følgende overordna planer og føringer:

Statlige føringer – barnehage

- Lov om barnehager med forskrifter
- Rammeplan for barnehagen

Statlige føringer – skole

- Opplæringsloven med forskrifter
- Læreplanverket for Kunnskapsløftet – 2006: Generell del, prinsipper for opplæringen og fagplaner

Planen er videre en del av en planrekke fra regionsnivå til barnehage- og skolenivå:

Farsund kommune er gjennom politisk vedtak forpliktet til, og har stor nytte av å delta i de felles satsingene som fremgår av oppvekstplan for Lister 2015 – 2020. Denne planen legger en sterk føring for Oppvekstplan for Farsund 2018 – 2021.

FRA OPPVEKSTPLAN LISTER 2020

Visjon for Oppvekstplan Lister 2020 er som følger:
Alle barn og unge i Lister skal etter endt grunnskole ha nådd sine læringsmål som et fundament for videre utvikling og skolegang.

I Oppvekstplan Lister 2020 er følgende 3 «Fyrtårn» løftet frem:

1. **«Det aller beste»**
   Alle enheter innenfor skole og barnehage i alle kommuner i regionen, forplikter seg til å delta aktivt i et 5-årig program. Dette programmet skal bidra til å utvikle kvaliteten på det pedagogiske tilbudet ut mot elevene i skole og barna i barnehagen.
   Dette vil ha innvirkning på både arbeidet med grunnleggende ferdigheter, læringsmiljø og tverrfaglig samarbeid.

2. **Program for lederutvikling**
   Alle kommuner i regionen forpliktet seg til å delta aktivt i det 2-årige programmet for lederutvikling i regi av Lister Pedagogiske Senter. Den kommunale planen bygger opp under denne satsingen, og endrings –og implementeringsarbeid har sterk fokus fremover.

3. **Deltakelse i prosjektet «Bedre tverrfaglig innsats – BTI»**
   Bedre tverrfaglig innsats (BTI) er en samarbeidsmodell som skal sikre helhetlig og koordinert innsats overfor barn, unge og familier det er knyttet bekymringer til, uten at det blir oppfølgingsbrudd.
   Dette området er svært sentralt i strategiarbeidet fremover. Vi er nå inne i implementeringsfasen, og har utarbeidet en kommunal handlingsveileder med tilhørende verktøykasse.

VISJON FOR BARNEHAGER OG SKOLER I FARSUND

Det er en gevinst både for den enkelte og for samfunnet dersom barn og unge får nødvendig oppfølging som sikrer mestring, utvikling og læring.

Vår visjon for barnehager og skoler i Farsund er:

Hvert barn er unikt - det skal hver dag bli sett og oppleve læring, utvikling og livsmestring i barnehage og skole.

2. SATSINGSOMRÅDER

Våre fire satsningsområder skal i gjeldende periode være:

1. **Læringsmiljø**
2. **Ledelse**
3. **Grunnleggende ferdigheter**
4. **Samarbeid**

SATSINGSOMRÅDE 1: LÆRINGSMILJØ

Læringsmiljø er definert som «de samlede kulturelle, relasjonelle og fysiske forholdene som har betydning for barns utvikling, lek og læring, helse og trivsel.

Delområder

1. Inkludering. Styrke arbeidet mot krenkende atferd og mobbing
2. Den autoritative voksne og klasseledelse
3. Relasjonskompetanse
4. Sosial kompetanse
5. Livsmestring og folkehelse

DELOMRÅDE 1. 1: INKLUDERING. STYRKE ARBEIDET MOT KRENKENDE ADFERD OG MOBBING

Mål:

- Alle barn skal oppleve og erfare et trygt, inkluderende og godt leke – og læringsmiljø fritt for mobbing og annen krenkende atferd
- Alle barn skal kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og være i positivt samspill med barn og voksne
- Godt samarbeid med hjemmet

Tiltak/verktøy:

- Deltakelse i nasjonal satsing for «inkluderende bhg og skolemiljø» og videre implementering av dette arbeidet.
- Handlingsplan for skolens arbeid med elevens skolemiljø.
- Barnehagens planer for arbeidet med barns psykososiale leke- og læringsmiljø.
- Gjennomføring og oppfølging av brukerundersøkelser

DELOMRÅDE 1.2: DEN AUTORITATIVE VOKSNE OG KLASSELEDELSE

Barna skal møte varme, trygge og tydelige voksne i barnehage og skole.

Mål:

- Barna skal bli møtt av autoritative voksne
- Skolen skal ha standarder for god klasseledelse

Tiltak/verktøy:

- Videreføring av kompetanseløftet «Være sammen»
- Standarder for god klasseledelse
- Vurdering for læring

DELOMRÅDE 1.3: RELASJONSKOMPETANSE

Mål:

- Alle ansatte i bhg og skole skal ha god kompetanse i relasjonsbygging
- Barna opplever en trygg relasjon til de voksne i barnehage og skole

Tiltak/verktøy:

- Kompetanseheving i relasjonskompetanse for ansatte i barnehage og skole
- Relasjonskartlegging

DELOMRÅDE 1.4: SOSIAL KOMPETANSE

Mål:

- Barna skal utvikle et sett av ferdigheter, kunnskaper og holdninger som de trenger for å utvikle seg og mestre ulike sosiale miljøer
- Utarbeide en felles kommunal plan for sosial kompetanse i inneværende periode.

Tiltak/verktøy:

- Enhetens plan / tiltak for sosial kompetanse.
- Ta i bruk ulike program og verktøy for trening av sosial kompetanse (Eksempel: Være sammen, ART, Zippy…)
- Lek, aktiviteter og rollespill i lærings –og utviklingsarbeidet

DELOMRÅDE 1.5: LIVSMESTRING OG FOLKEHELSE

Mål:

- Barn skal lære å mestre motgang, håndtere utfordringer, bli kjent med egne og andres følelser, ivareta egne behov og ta hensyn til andres behov
- Fremme fysisk og psykisk helse

Tiltak/verktøy:

- BTI – Bedre tverrfaglig innsats
- Forpliktende samarbeid og økt bruk av helsesøster/helsestasjonen.
- Enhetens plan / tiltak for sosial kompetanse.
- Handlingsplan 2018 – 2022 folkehelse, mangfold og likestilling
- Daglig fysisk aktivitet og bevegelsesglede
- Tilrettelegge for sunne kostholdsvaner

SATSINGSOMRÅDE 2: LEDELSE

For å utvikle gode arenaer for utvikling og læring, er god ledelse nøkkelen for å lykkes.

«Lederne skal til enhver tid være i utvikling, inneha relevant kompetanse og være inspiratorer for utviklingen i oppvekstsektoren»

Delområder

1. Lederutvikling
2. Tett oppfølging

DELOMRÅDE 2.1: LEDERUTVIKLING

Mål:

- Utvikle gode ledere som legger til rette for gode utviklings –og læringsarenaer.
- Økt kvalitet og kompetanse på endringsledelse og implementeringsteori.
- Økt delingskultur mellom de ulike enhetene og lederne i oppvekstsektoren

Tiltak/verktøy:

- Lederutviklingsprogram gjennom LPS (Lister pedagogiske senter)
- Kompetanseheving i samarbeid med universitetsnivå eller andre faginstanser
- Nettverksgrupper for kompetansedeling

DELOMRÅDE 2.2: TETT OPPFØLGING

Mål:

- Kjenne sine medarbeidere faglig og menneskelig
- Leder skal ha god kjennskap til hverdagen på avdelingen/klasserommet
- Ledere skal ha veiledningskompetanse

Tiltak/verktøy:

- Medarbeidersamtaler og medarbeiderundersøkelser.
- Barnehage- /skolevandring
- Veiledning av ansatte
- Lærende møter

SATSINGSOMRÅDE 3: GRUNNLEGGENDE FERDIGHETER

Grunnleggende ferdigheter inngår i alle fag og skal brukes der det er hensiktsmessig og naturlig for å oppnå kompetansemål i faget på en god måte.

Barnehagens rammeplan inneholder syv fagområder, hvor personalets stimulering til disse tre ferdighetene er inkludert. Hvert fagområde dekker et vidt læringsfelt, og de vil sjelden opptre isolert.

Delområder

1. Lesing/språk
2. Regning/realfag
3. Digitale ferdigheter

DELOMRÅDE 3.1: LESING/SPRÅK

Mål:

- Alle barn skal få varierte og positive erfaringer med bruk av språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som utrykk for egne tanker og følelser.
- Bhg og skole skal ha kompetanse og verktøy som sikrer at barna får utviklet godt ordforråd, god begrepsforståelse og kjennskap til bokstaver og tekst.
- 90 % av elevene scorer over bekymringsgrensen på kartleggingsprøver fra Utdanningsdirektoratet i lesing for 1., 2 og 3.trinn.
- Elevene er på nasjonalt snitt eller over på Nasjonale prøver i lesing på 5., 8. og 9.trinn.
- Farsund kommune er på nasjonalt snitt eller over på grunnskolepoeng.

Verktøy/tiltak:

- Språkløyper barnehage og skole
- Implementering av leseplanen
- Tidlig innsats
- Lokale læreplaner
- Analysere, evaluere og følge opp kartleggingsresultater

DELOMRÅDE 3.2: REGNING OG REALFAG

Mål:

- Regning som grunnleggende ferdighet skal brukes i alle fag på fagets premiss, og være en naturlig del av barns hverdag.
- Alle skal få muligheter til å utvikle gode ferdigheter i realfag, som kan danne grunnlag for videre skolegang og yrkesliv.
- Nærmiljøet skal være en naturlig læringsarena.
- 90 % av elevene scorer over bekymringsgrensen på kartleggingsprøver fra Utdanningsdirektoratet i regning for 1., 2 og 3.trinn.
- Elevene er på nasjonalt snitt eller over på Nasjonale prøver i regning på 5., 8. og 9.trinn.
- Farsund kommune er på nasjonalt snitt eller over på grunnskolepoeng

Verktøy/tiltak:

- Mer praktisk tilnærming til læring og bruk av nærområder i lek og undervisningssammenheng
- Tidlig innsats
- Samarbeid med Forskerfabrikken og lokalt næringsliv
- Analysere, evaluere og følge opp kartleggingsresultater
- Lokale læreplaner

DELOMRÅDE 3.3: DIGITALE FERDIGHETER

Mål:

- Barn skal få opplæring og erfaring med bruk av ulike digitale verktøy for å utvikle gode digitale ferdigheter
- Barna utvikler en etisk forståelse knyttet til bruk av digitale medier
- 90 % av elevene skal score på eller over bekymringsgrensen på Utdanningsdirektoratets kartleggingstest digitale ferdigheter i 4.klasse.

Verktøy:

- Lokale læreplaner
- Farsund kommunes plan for digitale ferdigheter - iktplan.no
- Variert og tilgjengelig utstyr til bruk i opplæringen
- Kurs/ samlinger/opplæring for barn, ansatte og foresatte i nettvett

SATSINGSOMRÅDE 4: SAMARBEID

Godt samarbeid med hjemmet og mellom de ulike aktørene som er involvert i barns utdanningsløp har avgjørende betydning for barns utvikling. Alt samarbeid skal til enhver tid ha barnets beste i fokus.

Delområder

1. Viktige overganger i barnets utdanningsløp
2. Foreldresamarbeid
3. Tverrfaglig og tverretatlig samarbeid

DELOMRÅDE 4.1: VIKTIGE OVERGANGER I BARNETS UTDANNINGSLØP

Mål:

- Gode standarder skal sikre utveksling av nødvendig informasjon og kunnskap om barnet
- Overgangsprosessen skal bidra til en trygg og god oppstart på den nye læringsarenaen, og oppleves positivt for foreldre og det enkelte barn

Tiltak/Verktøy:

- Overgangsplaner for barnehager og skoler ved skifte av opplæringsarena

DELOMRÅDE 4.2: FORELDRESAMARBEID

Mål:

- Et godt samarbeid mellom hjem og barnehage/skole
- Åpen dialog som skaper gjensidig forståelse og felles ansvar for barnets trivsel og utvikling
- Høy deltakelse på foreldremøter og brukerundersøkelser.

Tiltak/Verktøy:

- Foreldre- og utviklingssamtaler og foreldremøter
- Skolens/barnehagens rådsorgan
- Den daglige kontakten i barnehagen
- Gode informasjonskanaler

DELOMRÅDE 4.3: TVERRFAGLIG SAMARBEID

Mål:

- Tidlig innsats
- Utnytte faglig kompetanse for å gi barnet de beste forutsetninger for trivsel og utvikling.
- Utvidet og tett samarbeid mellom enhetene i barnehage/skole
- Helhetlig og koordinert tjenestetilbud uten oppfølgingsbrudd
- Alle ansatte skal kjenne og bruke handlingsveileder for BTI – Bedre tverrfaglig innsats

Tiltak/Verktøy:

- Samarbeid med andre fagmiljøer
- Handlingsveileder og verktøykasse BTI – Bedre tverrfaglig innsats
- «Det aller beste» - Pedagogisk team
- Kompetansehevingsprogram i regi av Lister Barnevern, Lister PPT og Lister Pedagogiske senter

«En god oppvekst varer livet ut»

BEDRE
TVERRFAGLIG
INNSATS **FARSUND**

3. IMPLEMENTERING OG EVALUERING

Oppvekstplanen trer i kraft skoleåret/barnehageåret 2018 – 2019, og skal implementeres i skole- og barnehageenheten. Mange av tiltakene som er beskrevet er godt forankret i barnehagene og skolene i dag, da oppvekstplanen er en del av en planrekke fra regionnivå (Agderplan 2020 og Oppvekstplan Lister 2020), som er førende for våre felles satsingsområder og kompetanseutvikling i regionen. Planen evalueres innen høsten 2020. Denne evalueringen vil danne grunnlag for videre målsettinger og utviklings – og strategiarbeid for å gi barn og unge de beste forutsetninger i sitt lærings - og oppvekstmiljø.

4. VIDERE UTVIKLINGSARBEID:

Både på regionnivå og kommunenivå er det sterkt fokus på at kommunene må se hele oppvekstsektoren under ett. Målet er at barn og unge som vokser opp i Farsund kommune skal ha et koordinert og helhetlig innrettet tjenestetilbud. Oppvekstjenestene i kommunen er sentrale for å hindre utenforskap og for å sikre barn og unge best mulig lærings - utviklings og mestringsvilkår.

Kommunale tjenester, fritid og hjem, skal sammen gi barn og unge i Farsund de beste forutsetninger til å skape seg en god framtid der de er rustet til å møte utfordringene som ligger der.

Psykisk helse er et viktig satsingsområde, psykiske vansker kan føre til store utfordringer i fht læring og livsmestring. Forebyggende arbeid er helt avgjørende. Det er også avgjørende at barnehage og skole, og tjenesteapparatet for øvrig, har nødvendig og tilgjengelig kompetanse og verktøy til å møte barn og unge i deres situasjon når de trenger det.

Vi vil satse på tidlig innsats i vårt forebyggende arbeid, for å sikre at vi kan se sammenhenger tidlig, og sikre at de som står i fare for å falle utenfor blir fanget opp. Tidlig innsats må forstås både som innsats på et tidlig tidspunkt i et barns liv og tidlig inngripen når problemer avdekkes gjennom oppveksten. Et godt arbeid her gir en gevinst både for den enkelte og for samfunnet dersom barn og unge får den nødvendige oppfølgingen.

Samordnet innsats på tvers av sektorer i kommunen er avgjørende for å gi barn og unge et best mulig opplæringstilbud gjennom hele utdanningsløpet. Her må vi intensivere innsatsen og samarbeidet. Bedre Tverrfaglig Innsats (BTI) er en samarbeidsmodell som skal sikre helhetlig og koordinert innsats overfor barn, unge og familier det er knyttet bekymringer til, uten at det blir oppfølgingsbrudd.

Dette området er svært sentralt i strategiarbeidet fremover. Vi er nå inne i implementeringsfasen, og har utarbeidet en kommunal handlingsveileder med tilhørende verktøykasse.

Det skal tilrettelegges for et trygt og godt læringsmiljø som fremmer trivsel, helse, faglig, sosial og personlig utvikling hos barn og unge.

Realiteten i dagens samfunn er at vi ikke vet hva slags jobber våre barn og unge vokser opp til, fordi teknologiutvikling og automatisering endrer arbeidslivet. Det er stort fokus på at barn og unge må tilegne seg livsferdigheter for fremtiden. Her er de grunnleggende ferdighetene; å kunne lese, å kunne skrive, å kunne regne, muntlige ferdigheter og digitale ferdigheter sentrale. En fornyelse av kunnskapsløftet løfter frem en rekke tema som peker i tydelig retning av å inkorporere livsferdigheter i norsk utdanning. Tre tverrfaglige tema blir prioritert når læreplanene i fagene skal fornyes: demokrati og medborgerskap, bærekraftig utvikling og folkehelse og livsmestring. Vi må gi barn og unge verktøyene og muligheten til å være skapende mennesker som kan se muligheter, utnytte eget potensial og ferdighetene sine.